

UDK 929 Melik A. = 863

MELIK IN NJEGOV ČAS

Ivan G a m s*

V prvem Geografskem vestniku (XXXVIII, 1966, s.4) po Melikovi smrti je uredništvo zapisalo: "Vsekakor zahteva vsa obsežnost in bogastvo pokojnikovega življenjskega dela, da se ga bomo v Geografskem društvu Slovenije in tudi v Geografskem vestniku čim prej spomnili z obsežno in izčrpno analizo, kakršno zasluži." Toda napovedani "čim prej" se je nepredvideno odmaknil do začetka leta 1989, ko je Zveza geografskih društev Slovenije na predlog ljubljanskega društva sklenila, da v letu 1990 proslavi stoletnico Melikovega rojstva.

V letu 1990 smo v razvoju slovenske geografije že dovolj oddaljeni od Melikove dobe in od nastanka njegovih del, da jih lahko v potrebni časovni distanci objektivneje ocenimo. Je pa ta čas zadnji, ko lahko o velikem predhodniku spregovorijo njegovi neposredni učenci iz prvih povojnih let, ki so vodilni v raznih geografskih panogah in ki počasi odhajajo v pokoj.

To je bilo ozadje sklepa Zveze geografskih društev, ki je iz zastopnikov dveh geografskih inštitutov (v ZRC SAZU in univerze v Ljubljani), dveh pedagoško znanstvenih oddelkov (FF in PA v Mariboru) in Inštitutu za raziskovanje krasa ZRC SAZU sestavila organizacijski odbor ter dala Geografskemu inštitutu Antona Melika ZRC SAZU pobudo, da preko svojega tehničnega odbora tehnično izvede ta simpozij, ki poteka pod pokroviteljstvom SAZU in Izvršnega sveta Skupščine SRS. Na njem bodo posebni referati osvetlili Melikovo delo v luči regionalne geografije, geomorfologije, geografije naselij, klimatologije, zgodovinopisja, etnografije in predsednikovanja Slovenski matici. Uvodnemu referatu preostaja, da celostno osvetli Melikovo osebnost in njegovo delovanje in se pomudi tudi ob njegovem prispevku izven zgoraj navedenih področij.

Anton Melik je v svojem članku o Meji med Balkankim polotokom in Evropskim trupom (1928) ponovil znano misel H.Lautensacha, da je geografska lega usoda. Dodajam, da je za vsak narod in poedince usoden tudi čas, v katerem živi. Melikov čas pa je bil zelo raznolik in bi ga mogli po vplivu na Melikovo delovanje deliti v tri razdobja, na dobo pred prvo svetovno vojno v avstroogrski državi, na čas medvojne in na čas po vojne, socialistične Jugoslavije.

* Dr., red. univ. prof., Ulica Pohorskega bat. 185, 61113 Ljubljana, YU

Največji vpliv je po mojem mnenju imela prva doba, v kateri je Melik dozoreval kot človek v gimnazijskih letih v LJubljeni in študentskih letih na Dunaju. S to dobo se po svoje končuje razdobje slovenskega nacionalnega prebujenja, ki je nastalo predvsem kot odpor proti germanizaciji slovenskega življa. V Melikovih mladih letih je germanizacija v svojem pohodu proti Jadranu in vzhodu odmikala severno mejo slovenske naseljenosti proti jugu in razkrajala slovensko okolico iz trgov in mest v kronskih deželah Koroški, Štajerski, Kranjski in na Primorskem, od katerih je v Melikovih letih edino Kranjska slovenščini priborila enakopraven položaj v javni rabi. Še tik pred prvo svetovno vojno ni bil jasen izid borbe proti germanizaciji in kaj bo z idejo o zedinjeni Sloveniji. Melikov zapis (1936, s. 655), da je L1900 bilo na Ptuju le 16 %, v Mariboru le 17 in Celju le 23 % slovensko govorečih meščanov, se nam danes zdi kot zanimivost iz preteklosti. Tedanjim nacionalno prebujenim dijakom in študentom pa je taka sestava mest sredi slovenskega kmečkega podeželja rodila odpor in izzivala k ukrepom. To je Melika vodilo k objavam o vprašanih narodnostne ideje in narodnih meja. To je rdeča nit iz njegovih prvih objav v beletrističnih in političnih časopisih. To je bila tudi doba velikih evropskih monarhij in doba brezpravnih in neobglenih narodov in ljudstev, ki takrat še niso mogli upati na trajno samostojnost. To oceno krutega geopolitičnega stanja v Evropi in v svetu najdemo še v poglavju o položaju naše dežele v "Sloveniji" iz l. 1935 (str. 6) in tudi v "Sloveniji" iz leta 1963, kjer pravi: "Naša zemlja leži v področju velikih stikov, prehodov in razpotij; take dežele usoda pa je, da jo priključijo zdaj na eno, zdaj na drugo ali tretjo stran ali celo na vsako nekoliko, v razmerju s tem, od kod prihaja močnejša politična dinamika." Žal nas je Slovence z italijansko okupacijo jugozahodne Slovenije v letih 1918-1945 in razdelitvijo preostale Slovenije v letih 1941-1945 taka usodnost položaja še enkrat doletela. Te Melikove misli ne navajam tukaj za razpravljanje ali celo opredelitev o vprašanju, ali se drži položaja naše domovine taka teza tudi še v letu proslavljanja stoletnice Melikovega rojstva in ali ni morebiti taka lega celo prednost za bodoči razvoj. Misel navajam samo zato, ker mu je bila vodilo za življenjsko politično opredelitev. Tako kot druge mlade študente prepodrovec je tudi Melika občutek narodne majhnosti gnal k iskanju zaslombe pri drugih slovanskih narodih, Čehih, Poljaki in zlasti Hrvatih in Srbih. Zato je Melik z vsem srcem pozdravil vključitev večinskega dela Slovenije v kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, ob mnenju, zapisanem v stavku (1935, str.10): "Potrebno je računati na povečan pritisk v smeri od Podonavja ter srednje Evrope na pot do Jadrana po sledih nekdanje posesti". "Zoper taka stremeljenja se more Slovenija zavarovati samo z naslonitvijo na jugoslovansko zaledje" ... saj je "vse njene žalostne preteklosti, podrejenosti pod tujo oblast i.t.d., krivo pomanjkanje političnega ozadja v istorodnem območju".

Melikovo slovanstvo in jugoslovanstvo, ki pa ni nikoli vključevalo klica k zlitju v en, jugoslovanski narod, tu omenjam zaradi lažjega razumevanja, zakaj se je Melik po l. 1918 najprej vrgel na pisanje zgodovinskih in nato geografskih učbenikov o Jugoslaviji. Vsebovalo je tudi pripravljenost borbe za slovenstvo. Kot znanstvenik je to borbo pojmoval predvsem kot delo za osamosvojitve slovenske znanosti in kulture. Tudi pod vplivom nekoliko zakasnelega romanticizma in prosvetljenstva je štel za dolžnost, v besedi prikazati kvalitete našega ljudstva in raziskati naravne zanimivosti in znamenitosti.

tosti, ki ne zaostajajo za tujimi. To navdušenje nad svojim ljudstvom in našo deželo je Melik bolj kot v objavah izžareval med predavanji (zemljepisa in zgodovine) na ljubljanski gimnaziji (1917-1927) in kot univerzitetni učitelj (od izvolitve za docenta za geografijo v l. 1927 do upokojitve l. 1965). Med današnjimi, zdaj že starejšimi geografi jih ni malo, ki jih je Melikova navdušujoča beseda privedla med raziskovalce.

Kot pri vsakemu se tudi pri našem slavlencu vplivi časa prepletajo z osebnostnimi kvalitetami. Pri Meliku izstopa dar pripovedništva. Pred študijem zemljepisa in zgodovine ga je uveljavljal v leposlovni prozi. Njej pripada njegova prva objava iz l. 1911 in njene sledove je zaslediti tudi v njegovem poljudnoznanstvenem opusu. Ilešič (1960, str.8) je menil, da je osebno doživeto in literarno opisano poglavje o vračanju Amerikancev v domovino v Melikovi knjigi *Amerika in Ameriška Slovenija* (1956) "eden izmed najboljših, če že ne sploh najboljši tekst, kar jih je prof. Melik napisal". Pripovedniški dar mu je pomagal pri pisanju časopisnih člankov o slovenski meji, o narodnosti, o narodnostni politiki in podobno. Koliko jih je pred prvo vojno in po njej (n.pr. v *Jutru*) objavil, natanko ne vemo, saj se takrat pisci v dnevnem časopisu navadno niso podpisovali, tudi ne pod uvodnikom. Po prvi vojni je sledila serija zgodovinskih priročnikov in učbenikov. Zaradi njih bi se lahko enako upravičeno kot za geografsko potegoval za zgodovinsko stolicco na univerzi, ako bi bila prosta. Ko je l. 1927 Melik kandidiral za izpraznjeno učiteljsko mesto v geografskem inštitutu filozofske fakultete, je lahko pokazal štiri zgodovinske učbenike in priročnike in le dve priročniški knjigi zemljepisnega pregleda Jugoslavije, poleg kratkega geografskega uvoda o Jugoslaviji v *Hielschnerjevi* knjigi (1926) in potopisa *Do Ohrida* in *Bitolja* (1926). Doktorska teza *Kolonizacija Ljubljanskega Barja*, ki jo je ohranil pred komisijo s predsednikom hidrologom in meteorologom Arturjem Gavazzijem, je bolj zgodovinska kot geografska. Domnevam, da se je prvi univerzitetni profesor geografije v Ljubljani odločil, da ga nasledi A. Melik, na podlagi njegove "Jugoslavije" (1921, 1923). Doktorat je Meliku odprl pot do univerzitetnega učitelja geografije. Ko se je nato z vsemi močmi predal geografiji, je geografski snovi dodal zgodovinska in etnografska spoznanja. Njegova geografija, kakor jo danes pojmuje, se v prvih objavah povezuje z geologijo, arheologijo, zgodovino, etnografijo, toponomastiko in sociologijo. V njegovih delih se v znatni meri javlja snovna širina domovinoznanskih opisov Slovenije iz druge polovice preteklega stoletja, le da snov ni več nepovezano nanizana, temveč vzročno in posledično povezana v regionalne sklope. Zaradi te širine nekateri Melika označujejo za zadnjega geografskega polihistorja ali, redkeje, Valvasorja 20. stoletja. Kot rdeča nit njegovih objav je težnja, ki jo je v največji meri uresničil v epohalnih dveh knjigah Slovenije iz l. 1935 in 1936. To težnjo, ki mu jo je narekovalo zorenje v avstroogrski dobi, je ponovil v uvodu Slovenije iz l. 1963 (s. 5) z besedami: "Slovenija 1935 naj bo takorekoč osamosvojitve od tujega varuštva, osnova ter navdilo za lastno proučevanje".

Povsem nove izzive za Melika je prinesla doba po drugi svetovni vojni. V stroki pomeni, če povzemamo Ilešiča (1966), dobo sintetiziranja geografskih spoznanj, v javnem življenju pa vključitev v upravno-politične funkcije. Zakaj je Melik pristal na aktivno politično udejstvovanje, lahko ob dosedanjem poznavanju samo ugibamo.

Morda bi kdo za tem uvidel Melikovo oblastiželjnost, ki ji naj bi podredil strokovno pisanje. Za ta namen bi lahko našel iz bibliografije nekaj člankov, ki skušajo geografsko utemeljiti takratne režimske akcije (Šamac-Sarajevo, 1947, O gradnji avtostrade Beograd-Zagreb, 1949, Dolenjska avtostrada, 1958, knjiga Naša velika dela, 1951). Osebnostno mislim drugače. Vem, da je bil Melik v javnih govorih in v zasebnih pogovorih stvaren, brez takratnih obveznih političnih fraz, in tudi do sodelavcev v glavnem politično strpen. Prevzete funkcije je jemal, po mojem, za dolg čas. Sicer si ne bi mogli razložiti naslednja dejstva, ki so razvidna iz biografije in bibliografije. V letih 1946 do 1953 je bil več ali manj istočasno rektor univerze, ljudski poslanec in član raznih odborov in komisij Ljudske skupščine LRS, predsednik Odbora za znanost v ministrstvu za prosveto in kulturo LRS, predsednik sveta za kulturo in prosveto SRS, predsednik Slovenske matice, vodja Enciklopedije Jugoslavije za Slovenijo, v svoji stroki pa urednik Geografskega vestnika in Geografskega zbornika, upravnik oz. predstojnik geografskega inštituta pri SAZU in na fakulteti. V istih letih pa je izšla poleg člankov v korist pravih slovenskih meja in razprav (Pliocenska Pivka, Zasnova Ljubljaničinega porečja, Mlini na Slovenskem) knjiga Planine v Julijskih Alpah in dokončan je bil rokopis za 607 strani dolgo knjigo Slovenski alpski svet, če omenjamo samo poglobljene objave in prezremo tiste, ki so bile pripravljene že prej. Če bi slavljenca dnevna politika duševno močno zavzemala, bi teh objav ne zmogel, še zlasti, ker je ves čas, čeprav z mnogimi izostanki in slabše pripravljen, predaval na univerzi vrsto geografskih predmetov.

Melikovo udejstvovanje v politiki po 2. svetovni vojni si lahko tolmačimo v znatni meri z Melikovim zorenjem pred prvo svetovno vojno. Novi režim je pozdravljal, ker je povrnil slovenski skupnosti zahodno Slovenijo, zaustavil nemški Drang nach Osten oz. Jadran, odpravil tujo posest, nacionaliziral zemljiška veleposestva in uvedel temeljitejšo državno planiranje, za kar se je že prej zavzemal. V stiku s takratnimi politiki je lahko uvidel potrebo po znanstvenih osnovah urejanja dežele, k tem osnovam pa lahko po njegovem odločilno prispeva geografija. Geografije kot nobene druge znanosti ni imel za samozadostno. Služi naj ljudstvu. To je jasno izrazil v knjigi Dolenjska zemlja in ljudje (1962, str. 12-13): "Zakaj ne zdi se mi prav, da bi se geografija pojmovala le kot veda, ki samo konstatira, po genetični zvezi raziše ter opiše razvoj razmerja med naravo in človekom. Ali, kakor se reče popularno: raziše in konstatira, kako se je pod učinkom dela človeških rok prirodna pokrajina preoblikovala v kulturno pokrajino. Ne, geograf se mora vključiti tudi v akcijo, v prizadevanje in delo družbe ter mora s svojim znanjem, s spoznanji in proučevanji kazati pot in smer v pripravljanju in izvrševanju družbenih načrtov." Ko nam je asistentom v teh letih dal raziskovalne teme, smo čutili, da je njihovo aktualnost zaznal v stiku s politiki. Naročeval nam je, da naj študijo zaključimo s konkretnimi predlogi za izboljšanje družbenega stanja. Melikova upravno-politična dejavnost je olajšala ali celo omogočila razširitev geografske raziskovalne osnove. L. 1946 je postavil na noge Zemljepisni muzej Slovenije, ki se je kasneje združil z Geografskim inštitutom univerze, l. 1947 kot redni član akademije Geografski inštitut SAZU, ki mu je ostal upravnik do smrti 8. junija 1966. Neraziskana je Melikova vloga pri ustanovitvi Inštituta za raziskovanje krasa SAZU v Postojni;

nedvomna je pri njegovem imenovanju za kraškega in ne speleološkega. V vseh teh ustanovah je namestil svoje asistente, ki jim je bil tudi mentor pri disertaciji. Skupno je bil mentor (le enemu somentor) sedemnajstim doktorantom.

Širina strokovnega zanimanja in izvengeografske aktivnosti se seveda nekoliko poznajo v povojnem Melikovem geografskem raziskovanju. Ni bilo časa, da bi se udeležil kaj več kot enega (l. 1962) jugoslovanskega geografskega kongresa in enega mednarodnega kongresa (Washington, 1952). Ni bilo časa za poglobljeno zasledovanje razvoja geografske raziskovalne metodike in usmerjenosti po svetu. V Geografskem vestniku je med leti 1925 in 1940 objavil 54 knjižnih ocen, po drugi svetovni vojni le tri. Ni bilo tudi časa za objavljane člankov v tujih revijah. Ni čudno, da je Melikov sloves v tujini močno zaostajal za tem v domači zemlji in v domači stroki. Drugi geografi pa ga tudi nismo znali razširjati. V mednarodni reviji o pomembnih geografih sveta Melika tujini ni predstavil Slovenec, temveč Anglež iz severne Irske (Thomson, 1985).

Melikov oris bi bil nepopoln, ako ne bi omenili njegove ustvarjalnosti in darovitosti za pisanje, ki ju izpričuje bibliografija (1988). Pri ugotavljanju, koliko je napisal, zaide mo v težave zaradi mnogih učbeniških in priročniških ponatisov ter prevodov v druge jugoslovanske jezike. Če prevode in ponatise izločimo ter pri Sloveniji 1963 odbijemo tretjino, pridemo do blizu osem tisoč tiskanih strani. Takšen opus je bolj pogost pri pisateljih kot pri znanstvenikih. Med geografskimi objavami po obsegu močno izstopa regionalna geografija Slovenije. Nanjo odpadejo dobre štiri petine objavljenih strani, kar opravičuje, da Melika opredelimo predvsem kot regionalnega geografa. Ob obsežnosti Melikovih pregledov Slovenije in Jugoslavije stopijo močno v ozadje njegove regionalnogeografske študije manjših predelov Slovenije in Jugoslavije z okoli dvanaestino literarnega opusa. Znano je tudi, da sta mu bila najbolj pri srcu geomorfologija in naselja. To pride pri obsegu objav bolj do veljave v številu naslovov kot v dolžini. Na geomorfologijo odpade slaba osmina in na naselja, ako mednje štejemo tudi planine, manj kot sedem odstotkov.

Z geografijo prebivalstva, ki jo drugi referati ne bodo obravnavali, se je Melik pričel, kot kažejo letnice objav, bolj ukvarjati, ko je zbiral gradivo za splošno geografijo Slovenije (1936). V teh letih je objavil študijo o poklicni sestavi prebivalstva v mestih Slovenije in "Prebivalstvo Slovenije po poklicih v letu 1921 in 1931" (1936-37). Kolektivna demografska študija članov geografskega inštituta je bila tedaj izdelana na Melikovo pobudo in tiskana v izdaji Socialno ekonomskega inštituta pod naslovom Gospodarska struktura Slovenije v luči poklicne statistike in delavskega zavarovanja (1939).

Ob veliki prevladi priročnikov, učbenikov in regionalnih opisov Slovenije in Jugoslavije zanemarjamo in čisto pozabljammo na množico drobnih Melikovih objav, tiskanih v mnogih periodikah. V njih posebno dobro odseva Melikov čas in njegov odziv nanj. Malokdo od nas ve, da je v 78 pretežno krajevnih in pokrajinskih opisih, ki so bili objavljeni v medvojni Narodni enciklopediji (Beograd 1925-1929) in v povojni Enciklopediji Jugoslavije (Zagreb, 1951-1971) poleg zastarelih podatkov tudi nekaj še danes aktualnih misli, če že prezremo historičnogeografsko vrednost. Večinoma so to manjši prispevki, opis Slovenije pa obsega 11 strani v starejši in 9 strani velikega formata v mlajši jugoslovanski enciklopediji. K poljudnoznanstveni literaturi sodi okoli 400-500

objavljenih strani. Med temi deli je najbolj znana knjiga *Amerika in ameriška Slovenija* (1956).

Tematika Anton Melik in njegov čas bi zahtevala posebno raziskovanje. Brez njega ostaja marsikaj neznano. Na primer vprašanje o vplivu tokov v mednarodni geografiji na Melikovo geografijo. Moj vtis je, da je bil ta vpliv največji med formiranjem Melikove geografske koncepcije med študijem geografije na tedaj znanstveno napredni dunajski univerzi, kjer so bila med njegovimi predavatelji imena svetovnega slovesa. Najbolj "simpatičen in kulturni" profesor mu je bil hidrolog in klimatolog E.Brueckner (sporočilo prof. Vasje Melika). Zemljepisje na Slovenskem pred prvo svetovno vojno je za svetovno koncepcijo geografije zaostajalo vsaj za pol stoletja. Ko je Melik po prihodu na geografski inštitut univerze vnesel v našo geografijo napredne evropske ideje, je postal v pravem pomenu besede utemeljitelj slovenske znanstvene geografije.

Melik je kompleksno geografsko gledanje najprej preizkusil v domači pokrajini, na Ljubljanskem barju. Od tu je napravil velik skok do geografije Jugoslavije in Slovenije. Ker je bil še človek močne volje in med geografi najbolj širok, ploden kot pisec in po drugi svetovni vojni tudi politično uveljavljen, je prestavljal v geografiji nesporno avtoriteto od leta 1927 do v šestdeseta leta. To posebno velja za medvojno dobo, ko je bil edini univerzitetni učitelj tedanjih in začetnih povojnih generacij. Mladim sodelavcem ni bil vodnik samo s svojimi objavami, ampak jim je raziskovalne tematike tudi razdeljeval. Slovensko geografijo od konca dvajsetih do začetka šestdesetih let zato lahko mirne duše označimo za Melikovo dobo.

Po Melikovi smrti je Vladimir Kokole v svojem nekrologu v *Geografskem vestniku* (1966) zapisal "Tako se slovenski geografi spominjamo profesorja Melika, a se ne poslavljamo od njega. Kadar koli bomo odprli Slovenijo in prebirali njegove razprave, bo z nami, in kjer koli se bomo lotevali kakšnega geografskega problema v Sloveniji, ga bomo srečali in se zapletli z njim v dialog". Kokoletove napovedi držijo danes predvsem za prve povojne Melikove sodelavce, ki so izšli iz njegove šole, a ne za vse. Mnogi so se specializirali in pri snovanju svojih specialističnih študij ne iščejo več opore in vira pri širokem Meliku. Saj imajo na razpolago, zlasti v družbeni geografiji, mnogo podrobnejše in novejšje statistične in druge podatke in nove metode. Še mnogo bolj je Melikova dediščina zbledela pri najmlajših geografih, celo pri visokošolskih študentih, ki bi si lahko edino po Meliku pridobili osnovno topografijo naše domovine in njeno osnovno geografsko podobo. Melikova dediščina je, žal, skoraj bolj znana drugim strokam, ki potrebujejo geografski pregled čez Slovenijo, kot nekaterim geografom. To pa je škoda tudi zanje. Saj prezirajo načelo znanstvenega pisanja, ki zahteva zgodovinski pregled nastajanja problematike, ki se je lotevajo. Če bi Melikova dela bolj poznali, ne bi v nekaterih primerih sami sestavljali pregleda o pojavu, ker bi ga lahko našli že v Melikovih, dozdevno zastarelih in poljudnih regionalnih opisih Slovenije in Jugoslavije. Odločitvi, da proslavimo stoletnico Melikovega rojstva, tako ni botrovala samo potreba po osvetlitvi našega velikega predhodnika, ampak tudi potreba, da se bolj zavemo svojih korenin in izpopolnimo svoje raziskovalno delo.

Literatura (razen Melikovih objav)

- Anton Melik, Bibliografije članov Slovenske akademije znanosti in umetnosti, IV. razred: naravoslovne vede. Ob 50-letnici SAZU, Ljubljana 1988
- Ilešič, S., 1960, Ob sedemdesetletnici profesorja Antona Melika, Geografski vestnik XXXII, Ljubljana
- Ilešič, S., 1969, Geografija. V: Petdeset let slovenske univerze v Ljubljani 1919-1969, Ljubljana
- Ilešič, S., 1967, Anton Melik. Letopis SAZU, 17. knjiga. Ljubljana
- Kokole, V., 1967, Anton Melik (1.I.1890-8.VI. 1966) - in memoriam. Geografski vestnik XXXVIII, 1966, Ljubljana
- Thomas, C., 1985, Anton Melik 1890-1966. Geographers biobibliographical studies, No. 9.

ANTON MELIK AND HIS TIME

Ivan Gams

Summary

It was professor Anton Melik (born on January 1, 1890, died on June 8, 1966) who first introduced a contemporary concept of geography in Slovenia. He was the first Slovene teacher of geography at the University of Ljubljana, founded after Slovenia - formerly a part of Austro-Hungarian Monarchy - had become a constitutive part of Yugoslavia in 1918. The main topics of his interest were - besides regional geography - geomorphology and rural settlements. He published altogether about 7000 pages, contained in books and articles, not to mention the numerous translations of his manuals and text-books on geography and history of Yugoslavia into Serbo-Croatian language. Melik was also creative in ethnography. He was the president of the publishing company "Slovenska Matica" and for four years, he was elected a Chancellor of the University of Ljubljana.

The main fields of his public activities were presented in the papers, delivered on the occasion of his birthday centenary celebration, which took place on January 19, 1990, in the hall of the Slovene Academy of Sciences and Arts in Ljubljana. It was organized by the Association of Slovene Geographical Societies, geographical institutions and the Geographical Institute "Anton Melik" ZRC SAZU in particular. These articles can also be found in this edition. The main aim of this introductory paper is to outline the personality of Anton Melik and to highlight the influence of the time on Melik's public activity.

The life of Anton Melik can be divided into three distinctly different periods: (a) his youth and study in Ljubljana and at the University of Vienna (geography and history), (b) years between the two World Wars in the newly founded State of Yugoslavia, and (c) time after that. At the end of the Austro-Hungarian Monarchy - the most decisive time -, the process of Germanization spreading from the German towns located on Slovene national territory and pushing Slovene-German national boarder southwards, forced Slovene intellectuals to look for help from other Yugoslav nations. After the liberation in 1918, these intellectuals felt obliged to make the young Slovene science independent. After the second World War Anton Melik was also an active member of governmental and political bodies. In this way, he was enabled to found the Geographical Institute at the Slovene Academy of Sciences and Arts, and the Geographical Museum in Ljubljana. He was the leading personality of geographical researches in Slovenia for more than 30 years.

Forcing geographers can obtain more information on Anton Melik in the article written by Thomas Collin, published in the Geographers Bibliographical Studies (1985, No. 9).